

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 08/2014
van 9 april 2014**

Betreft: aanvraag tot machtiging voor het meedelen van persoonsgegevens van leerlingen door onderwijsinstellingen van het basis- en secundair onderwijs aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) met het oog op de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende de veiligheidsconsulenten;
4. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");

5. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB 13 februari 2001").

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

6. Gelet op de aanvraag, ontvangen op 5 maart 2014;

7. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van AgODi, ontvangen op 6 februari 2012¹ en de uitleg over de informatieveiligheid bij de onderwijsinstellingen²;

8. Gelet op de bijkomende informatie opgevraagd bij en bezorgd door AgODi bij diverse mails;

9. Beslist op 9 april 2014, na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

10. Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen en hen zo snel mogelijk Nederlands te leren. Zo kunnen ze zich integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij hun individuele capaciteiten.

11. Het onthaalonderwijs in het basisonderwijs verschilt van het onthaalonderwijs in het secundair onderwijs. Daar waar de anderstalige nieuwkomers in het secundair gedurende een jaar een Nederlands taalbad krijgen om daarna naar het regulier onderwijs over te stappen worden de anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs van meet af aan deels afzonderlijk onderwezen en deels samen met de kinderen in de reguliere klas.

12. Voorliggende aanvraag betreft het meedelen van persoonsgegevens van anderstalige nieuwkomers met het oog op de organisatie van onthaalonderwijs.

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

13. AgODi wenst gegevens betreffende leerlingen (anderstalige nieuwkomers) te verkrijgen van onderwijsinstellingen van het basis- en secundair onderwijs, meer bepaald de identiteit van de leerling en de status van (gewezen) anderstalige nieuwkomer (zie verder, randnummer 27). Deze gegevens moeten beschouwd worden

---

¹ Naar aanleiding van de machtiging VTC nr. 03/2012 van 14 maart 2012.

² Ontvangen naar aanleiding van de machtiging VTC nr. 12/2012 van 25 juli 2012 en VTC nr. 11/2013 van 17 april 2013, en verder aangevuld bij brief van 11 oktober 2013.

als persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, WVP. Aangezien deze persoonsgegevens op een geautomatiseerde wijze worden verwerkt, is de WVP van toepassing³.

14. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het e-govdecreet vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een instantie⁴ een machtiging van de VTC, tenzij de elektronische mededeling van gegevens al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

15. De persoonsgegevens worden opgevraagd bij de onderwijsinstellingen van het basis- en secundair onderwijs. Krachtens artikel 4, §1, 10° van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur worden natuurlijke en rechtspersonen gevat die onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap vallen voor zover zij een taak van algemeen belang vervullen en in die zin als een overheid in functionele zin te beschouwen zijn. De onderwijsinstellingen⁵ vallen onder deze bepaling en dus ook onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het e-govdecreet.

16. De VTC is derhalve bevoegd om voorliggende machtigingsaanvraag te behandelen.

B. TEN GRONDE

B.1. FINALITEITSBEGINSEL

17. Artikel 4, §1, 1°, WVP, stelt dat iedere verwerking van persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moet zijn. Dit houdt in dat iedere gegevensverwerking dient te gebeuren op een transparante wijze en mits naleving van het recht.

18. Zoals onder randnummer 13 omschreven zijn de gevraagde gegevens persoonsgegevens. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, dienen persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde

---

³ Art. 3, §1 WVP.

⁴ Het begrip 'instantie' wordt gedefinieerd in artikel 2, 10°, van het decreet als: "een instantie, vermeld in artikel 4, §1, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur".

Art. 4, § 1. Dit decreet is van toepassing op de volgende instanties :

1° het Vlaams Parlement en de eraan verbonden instellingen;

2° de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;

3° de gemeenten en de districten;

4° de provincies;

5° de andere gemeentelijke en provinciale instellingen, met inbegrip van de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt;

6° de verenigingen van provincies en gemeenten, bedoeld in de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales, en de samenwerkingsvormen zoals geregeld in het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking;

7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna O.C.M.W.'s te noemen, en de verenigingen, bedoeld in hoofdstuk 12 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende O.C.M.W.'s;

8° de polders, bedoeld in de wet van 3 juni 1957 betreffende de polders, en de wateringens, bedoeld in de wet van 5 juli 1956 betreffende de wateringens;

9° de kerfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalieën van de erkende erediensten;

10° alle andere instanties binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

⁵ Er bestaat discussie of de vrije onderwijsinstellingen vallen onder het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur. Er zijn ook een beperkt aantal onderwijsinstellingen die niet voldoen aan het criterium van art. 4, §1, 10° van het decreet van 26 maart 2004. Deze worden in ieder geval niet gevat in deze machtiging.

doeleinden te worden verkregen en mogen zij niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. Hierbij wordt rekening gehouden met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen. De VTC onderzoekt hierna de verschillende aspecten van dit finaliteitsbeginsel.

Doeleinde van de gegevensverwerking door de scholen:

19. De scholen vragen aan de ouders een verklaring op eer waarin staat dat de leerling een anderstalige nieuwkomer is. Ze verzamelen dit momenteel hoofdzakelijk met het oog op het verkrijgen van extra omkadering.

Doeleinde van de verwerking door AgODi:

20. De VTC is van oordeel dat de scholen en AgODi de gegevens verwerken voor het realiseren van een gemeenschappelijk doeleinde, namelijk het organiseren van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers, elk vanuit hun rol en taak en in uitvoering van de geldende bepalingen. De taken van AgODi omhelzen enerzijds het verstrekken van werkingsmiddelen aan scholen in uitvoering van de regels over het onthaalonderwijs, en anderzijds het onderzoeken van de doelmatigheid van het huidige beleid inzake onthaalonderwijs aan de hand van statistische analyses.

21. De wettelijke basis van de gegevensverwerking in hoofde van de scholen en AgODi is:

- Voor het basisonderwijs:
  - o BVR van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs (artikel 2, 21, 22, 22bi., 22ter en 22quater);
  - o Omzendbrief BaO/2006/03 'Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers'
- Voor het gewoon secundair onderwijs:
  - o Gecoördineerde decreten houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs (artikel 3, 135 en 222);
  - o BVR van 24 mei 2002 inzake de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs;
  - o Omzendbrief SO 75 van 30 juni 2006 'Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs';
- Deeltijds beroepssecundair onderwijs
  - o Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap (artikel 3 en 89);

- Omzendbrief SO/2008/08 "Stelsel van leren en werken (punt 6.1.4. Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers)".

22. Op basis hiervan is de VTC van oordeel dat de omschrijving van de doeleinden van de verwerking welbepaald en uitdrukkelijk is in de zin van artikel 4, §1, 2°, WVP en brengt in herinnering dat gevraagde gegevens enkel met het oog op dit doeleinde of daarmee verenigbare doeleinden mogen verwerkt worden.

23. De VTC acht de uitwisseling van de gegevens geoorloofd in het licht van het gemeenschappelijk doeleinde.

24. Op zich zijn de doelen dus gerechtvaardigde doelen, er moet echter wel nog een onderzoek gebeuren naar de proportionaliteit van de verwerking (punt B.2.) en er moet rekening worden gehouden met de belangen van de betrokkenen. Vandaar dat de vereisten van transparantie en beveiliging een doorslaggevende rol spelen (punt B.3. en B.5.).

B.2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.2.1. Aard van de gegevens

25. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3°, WVP, moeten persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.

26. AgODi vraagt mededeling van het gegeven "anderstalige nieuwkomer" en "gewezen anderstalige nieuwkomer".

27. Het statuut 'anderstalige nieuwkomer' wordt afzonderlijk gedefinieerd voor het basisonderwijs⁶, het secundair onderwijs⁷ en het deeltijds beroepssecundair onderwijs⁸. De voorwaarden zijn in essentie gelijklopend:

- maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven;
- het Nederlands niet als moedertaal of thuistaal hebben;
- maximaal negen maanden ingeschreven zijn, de maanden juli en augustus niet inbegrepen, in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal;
- het Nederlands onvoldoende beheersen om het geboden onderwijs met goed gevolg te doorlopen;

---

⁶ Art. 2, 2°, a) van het BVR van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs.

⁷ Art. 3, 2°/1 van de Gecoördineerde decreten houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs.

⁸ Art. 3, 1° van het Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap.

- op 31 december volgend op de aanvang van het schooljaar voldoen aan de leeftijdsvoorwaarden.

De leeftijdsvoorwaarde wordt als volgt ingevuld:

- voor het basisonderwijs moet de leerling minimum 5 jaar oud zijn;
- voor het secundair onderwijs moet de leerling enerzijds minstens twaalf jaar en anderzijds geen achttien jaar geworden zijn;
- voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs mag de leerling geen achttien jaar geworden zijn.

28. Uitsluitend in het basisonderwijs is ook een anderstalige nieuwkomer de leerling die officieel verblijft in een open asielcentrum, zijnde een collectieve opvangstructuur zoals bedoeld in art. 2, 10° van de Wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde categorieën van vreemdelingen en die de leeftijdsvoorwaarde vervult.⁹

29. In het secundair onderwijs, zowel het voltijds als het deeltijds beroepssecundair, kan van bepaalde voorwaarden afgeweken worden voor individuele situaties en in uitzonderlijke omstandigheden.¹⁰

30. AgODi gebruikt voor de uitwisseling van de gegevens niet het INSZ-nummer, maar een Stamnummer Leerling en een Unieke Identificator Leerling.¹¹ Niet alle leerlingen hebben een Rijksregisternummer of een bisnummer op het ogenblik van inschrijving. AgODi wenst gegevens van scholen te kunnen ontvangen en verwerken, nog voor ze een bisnummer aanvraagt voor de betrokken leerling. Het Stamnummer Leerling en de Unieke Identificator Leerling laten eenduidige identificatie toe binnen de leerlingenpopulatie van één school.

31. De VTC is van oordeel dat de opvragingen van voormelde gegevens conform zijn aan artikel 4, §1, 3°, WVP en relevant, evenredig en niet buitensporig voor de doeleinden, vermeld in randnummers 20-21.

32. De VTC wijst er evenwel op dat de scholen zelf bisnummers zouden kunnen aanmaken op het ogenblik van inschrijving, op voorwaarde dat hierover afspraken gemaakt worden met de KSZ, met name over de kwaliteitsvereisten voor de éénduidige identificatie van de betrokken leerling. De VTC dringt er op aan dat in het ontwikkelingstraject voor Discimus de omschakeling naar het INSZ-nummer opgenomen wordt. Het INSZ-nummer biedt de beste garanties voor de identificatie van de betrokken leerlingen gedurende hun gehele schoolloopbaan.

---

⁹ Art. 2, 2°, b) van het BVR van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs.

¹⁰ Het betreft de leeftijdsvoorwaarde, de verblijfsduur in België en de duur van inschrijving in een school met Nederlands als onderwijstaal. Art. 7 BVR van 24 mei 2002 inzake de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs en art. 42 van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap.

¹¹ Zie VTC nr. 12/2012, nr. 59 en 60.

B.2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

33. Artikel 4, §1, 5°, WVP voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

34. De aanvrager stelt dat de meegedeelde gegevens zullen bewaard worden gedurende de hele schoolloopbaan van de betrokken leerling.

35. De VTC kan akkoord gaan met deze bewaringstermijn, maar benadrukt dat de persoonsgegevens moeten vernietigd worden na afloop van deze bewaartermijn.

B.2.3. Frequentie van de toegang

36. AgODi wisselt de gegevens op permanente basis uit met de scholen.

37. De VTC gaat akkoord met deze frequentie.

B.2.4. Duur van de machtiging

38. De mededeling van de gegevens wordt gevraagd voor onbepaalde duur. De opdrachten van AgODi zijn niet beperkt in de tijd.

39. De VTC gaat akkoord met deze duur.

B.2.5. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

40. De gegevens worden ter beschikking gesteld aan:

De schoolbeheerteams

41. Een schoolbeheerteam bestaat uit ambtenaren van AgODi die voor een bepaalde regio de administratieve dossiers inzake oprichtingen van scholen, de omkadering, werkingstoelagen,... opvolgen. Ze volgen tevens de leerlingengegevens op die de onderwijsinstellingen naar AgODi sturen. Ze zijn ook verantwoordelijk voor de opvolging van de administratieve gegevens van de leerlingen en behandelen specifieke leerlingendossiers. Zij kunnen evenwel geen wijzigingen aanbrengen in de operationele databanken. Een aantal van de medewerkers van de schoolbeheerteams zijn ook verificateur. In die hoedanigheid hebben ze inzage in de leerlingenregisters.

De ICT-diensten

42. Deze diensten hebben toegang voor de technische opvolging van de gegevensuitwisseling, maar zijn niet gerechtigd om individuele dossiers te bekijken.

43. De VTC stelt vast dat redelijk veel personen toegang hebben tot deze gegevens. AgODi dient ervoor te zorgen dat de toegang wordt beveiligd zodat de betreffende personen enkel toegang hebben tot de voor de uitvoering van hun taken vereiste gegevens.

B.3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

44. Artikel 9 WVP voorziet in een verplichting tot informatie van de betrokken personen van wie persoonsgegevens worden gebruikt.

45. Indien de verantwoordelijke voor de verwerking de gegevens niet rechtstreeks bij de betrokkene heeft verkregen, kan evenwel op deze informatieverplichting een uitzondering worden gemaakt indien de registratie of de verstrekking van de persoonsgegevens verricht wordt met het oog op de toepassing van een bepaling voorgeschreven door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie. Op grond van artikel 9, §2, 2e lid, b), WVP is in een dergelijke situatie een vrijstelling van informatieplicht van kracht. Deze vrijstelling neemt echter niet weg dat de VTC er zich kan van vergewissen of er passende waarborgen worden voorzien voor de bescherming van de rechten van de betrokkenen.

46. De VTC vraagt dat er toch algemene informatie over de overdracht van de gegevens wordt ter beschikking gesteld aan de betrokkenen door de nodige uitleg te geven op de website van AgODi of op een geschikte plaats op de website van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

47. De VTC wijst de onderwijsinstellingen op hun verantwoordelijkheid om de betrokkenen zelf of hun wettelijke vertegenwoordigers tijdig de informatie bedoeld in artikel 9, § 1 WVP te verstrekken. Het gaat minstens om de naam en het adres van de verantwoordelijke voor de verwerking, de doeleinden van de verwerking, de ontvangers of de categorieën ontvangers van de gegevens, het al dan niet verplichte karakter van het antwoord en de eventuele gevolgen van niet-beantwoording, het bestaan van een recht op toegang en op verbetering van de persoonsgegevens die op hem betrekking hebben en alle andere informatie die nodig is om een eerlijke verwerking te waarborgen. De onderwijsinstellingen kunnen ervoor opteren de uitwisseling met AgODi beknopt te omschrijven, mits verwezen wordt naar de uitgebreidere informatie elders, bijvoorbeeld deze verstrekt door AgODi of het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

B.4. EXTERNE VERWERKERS

48. HP Belgacom is externe verwerker voor AgODi (Discimus).

49. De onderwijsinstellingen werken met een beperkt aantal dienstenleveranciers waarvan de namen bezorgd werden aan de VTC.

50. De VTC herinnert er aan dat ingeval van onderaanneming, de WVP aan iedere verantwoordelijke voor de verwerking oplegt om zijn relatie met externe verwerker te omkaderen met een overeenkomst die voldoet aan de voorschriften van artikel 16, §1, WVP.

B.5. BEVEILIGING

51. Het veiligheidsbeginsel voor de verwerkingen van persoonsgegevens, bepaald in artikel 16 WVP, verplicht de verantwoordelijke voor de verwerking tot het nemen van de passende technische en organisatorische maatregelen om de gegevens die hij verwerkt te beschermen en zich te wapenen tegen afwijkingen van het doeleinde. Het passend karakter van deze veiligheidsmaatregelen hangt enerzijds af van de stand van de techniek en de hiermee gepaard gaande kosten, en anderzijds van de aard van de te beschermen gegevens en de potentiële risico's.

B.5.1. Op het niveau AgODi

52. Het veiligheidsbeleid, het veiligheidsplan en de veiligheidsconsulent van AgODi werden onder de loep genomen in voorgaande machtigingen.¹² De VTC werd niet op de hoogte gebracht van significante wijzigingen in dit verband.

B.5.2. Op het niveau van de onderwijsinstellingen van het basis- en secundair onderwijs

53. Aangaande de beveiliging bij de onderwijsinstellingen van het basis- en secundair onderwijs verwijst de VTC naar beraadslaging nr. 11/2013 van 17 april 2013.

54. De VTC wijst er op dat de bestaande machtigingen waarbij de onderwijsinstellingen van het basis- en secundair onderwijs en AgODi betrokken zijn gelden tot 31 juli 2014.¹³ Om coherent te blijven met deze machtigingen, herneemt de VTC dezelfde geldigheidsduur voor deze machtiging.

---

¹² Ontvangen naar aanleiding van de machtiging VTC nr. 12/2012 van 25 juli 2012 en VTC nr. 11/2013 van 17 april 2013, en verder aangevuld bij brief van 11 oktober 2013.

¹³ VTC nr. 03/2012 van 14 maart 2012, nr. 12/2012 van 25 juli 2012 en nr. 23/2012 van 17 oktober 2012 – alle drie gewijzigd door VTC nr. 11/2013 van 17 april 2013 – en VTC nr. 01/2013 van 17 april 2013.

IV. BESLUIT

55. De VTC **machtigt** de onderwijsinstellingen van het basis- en secundair onderwijs om de gevraagde persoonsgegevens mee te delen aan AgODi voor de doeleinden en onder de voorwaarden vermeld in deze machtiging.

56. De VTC bepaalt dat deze machtiging geldt voor een periode tot 31 juli 2014 (cf. randnummer 54).

De Voorzitter

Willem Debeuckelaere